

The background of the slide is a photograph of a classroom. Several students are visible, with their hands raised in the air, suggesting an interactive learning environment. The lighting is bright, likely from a window on the right side of the frame. In the upper right, there is a blue ink splatter graphic that partially obscures the word 'leer' in the logo.

leerKRACHT

Waarom maken we geen einde aan kansengelijkheid?

Wat jij er zelf aan kunt doen.

Stichting leerKRACHT

Januari 2021

Samenvatting

De kwaliteit van het Nederlandse onderwijs staat onder druk

- Vroeger had Nederland internationaal toponderwijs; **nu doen we het vergeleken met andere westerse landen redelijk**
- De **kansenongelijkheid is de afgelopen 15 jaar bijna verdubbeld**: er zijn enorme verschillen in de kansen die scholen kinderen geven
- Hierdoor worden kinderen **tot ver in hun volwassen leven benadeeld**
- **Het ministerie doet te weinig** om de oorzaken van deze problemen aan te pakken

Een verbetercultuur op scholen kan helpen het tij te keren

- Een **goede docent** is de beste manier om de onderwijskwaliteit te verhogen
- Een **verbetercultuur op scholen moet centraal staan** om de kwaliteit van docenten te verhogen
- Hierbij **verbeteren professionals in kleine stapjes samen hun lespraktijk**
- Op dit moment werken **schoolleiders heel beperkt aan de lespraktijk** met hun docenten

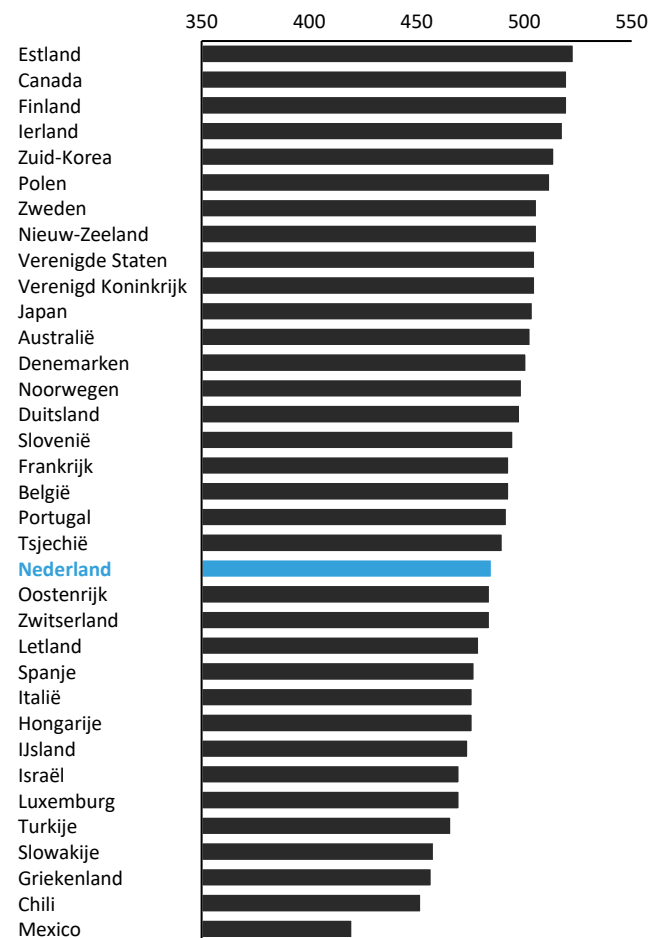
Een verbetercultuur invoeren is niet makkelijk, maar wel waardevol

- Het is **makkelijker gezegd dan gedaan** een verbetercultuur te creëren
- Succes vergt **ambitie, betrokkenheid, tijd en vaardigheden** van het hele team
- Maar het kan: onderzoek toont aan dat je **in 1 jaar zo'n cultuur kunt creëren**
- **Door verhalen van scholen over het effect stappen scholen massaal over** op deze manier van werken
- Iedereen in Nederland die kansenongelijkheid wil aanpakken kan **vandaag nog in actie komen**

Het Nederlandse onderwijs scoort vergeleken met andere westerse landen redelijk

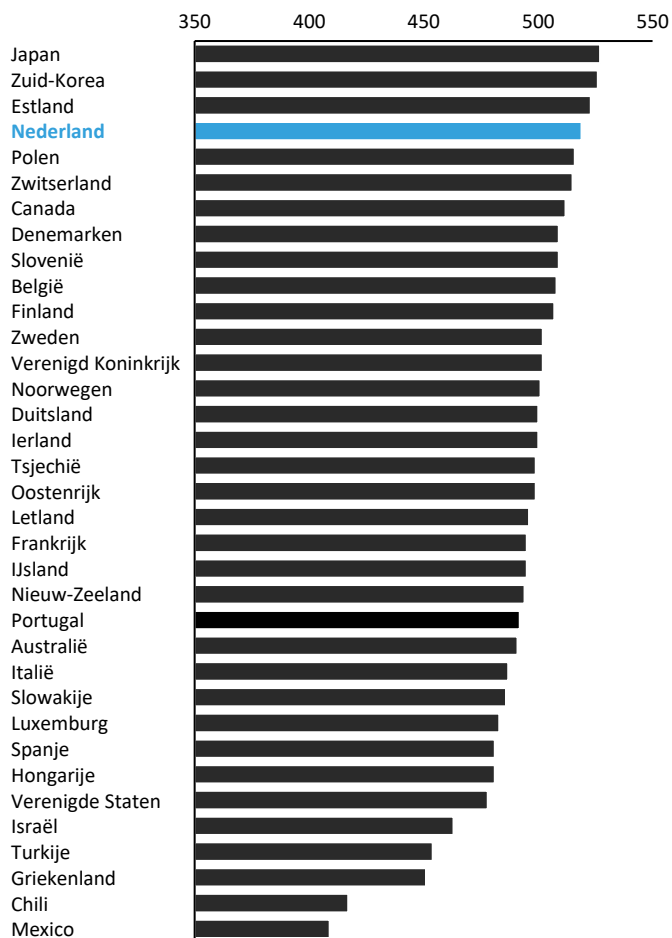
Niveau leesvaardigheid PISA-2018

Score, per OESO-land

Niveau wiskunde PISA-2018

Score, per OESO-land

Niveau natuurwetenschappen PISA-2018

Score, per OESO-land

Tallose rapporten laten echter zien dat de kansenongelijkheid in het Nederlandse onderwijs steeds groter wordt

Kansenongelijkheid is een groot probleem in het Nederlandse onderwijs.

Nederlandse scholen verschillen kwalitatief enorm van elkaar, en de ongelijkheid neemt alleen maar verder toe.

Miljoenen kinderen zijn hier elk jaar de dupe van

“Nederland [is] internationaal koploper geworden in niveauverschillen tussen scholen voor VO”
– Onderwijsinspectie, 2017

“Het opleidingsniveau van ouders hangt sterk samen met de prestaties van hun kinderen op de PISA-toets”
– PISA, 2019

“De ongelijkheid tussen scholen is toegenomen, omdat de zwakste leerlingen en scholen meer dan in andere landen achterblijven”
– McKinsey, 2020

“Onderwijs tijdens Covid-19: [...] Er leefden daarom zorgen over [...] het risico op groeiende kansenongelijkheid”
– Onderwijsinspectie, 2020

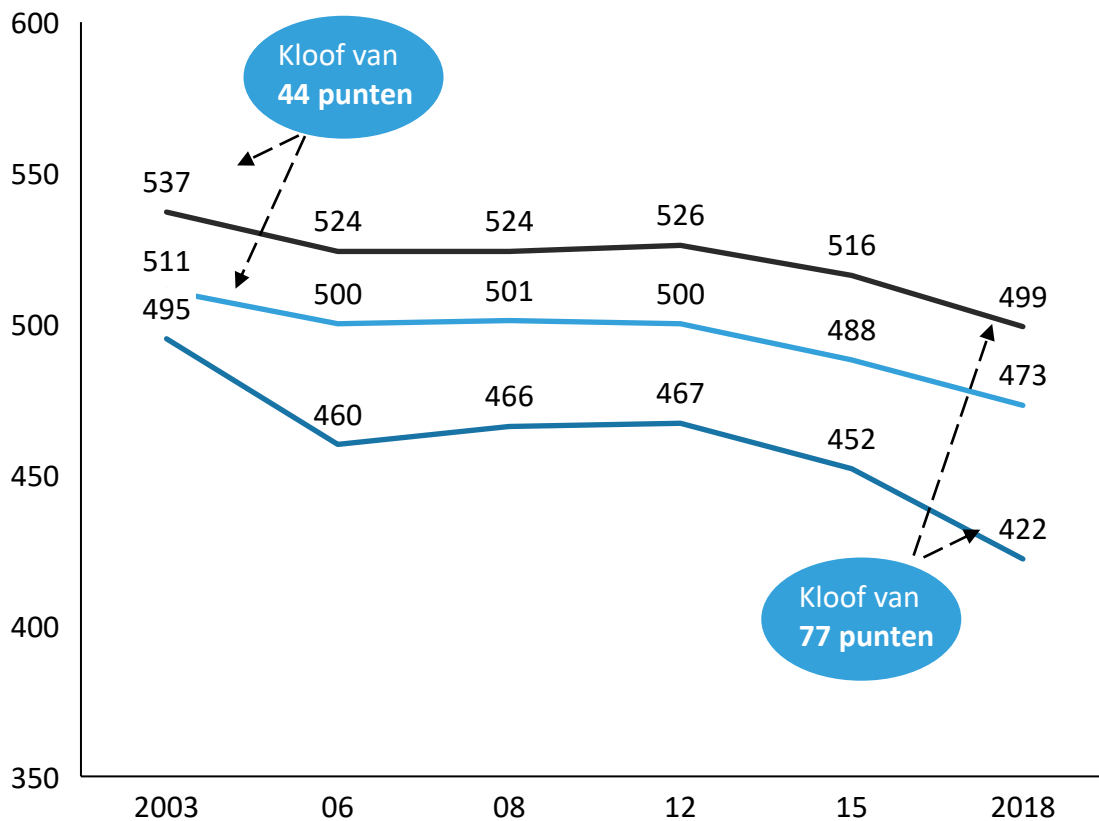

Niet alleen de kansenongelijkheid neemt echter toe: over de hele linie gaat de kwaliteit van onderwijs achteruit

Opleidingsniveau ouders: — laag — middelbaar — hoog

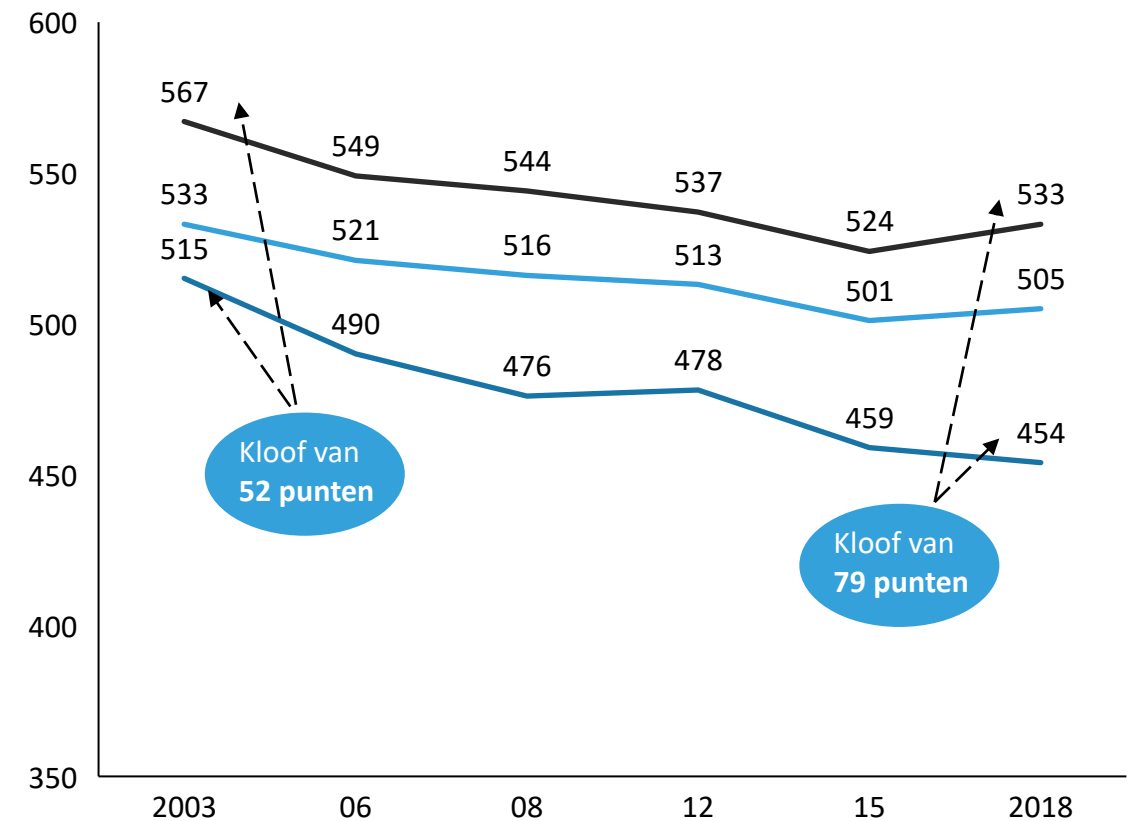
Gemiddelde scores leesvaardigheid PISA-2003 t/m PISA-2018

Score, Nederland, naar hoogste opleidingsniveau ouders

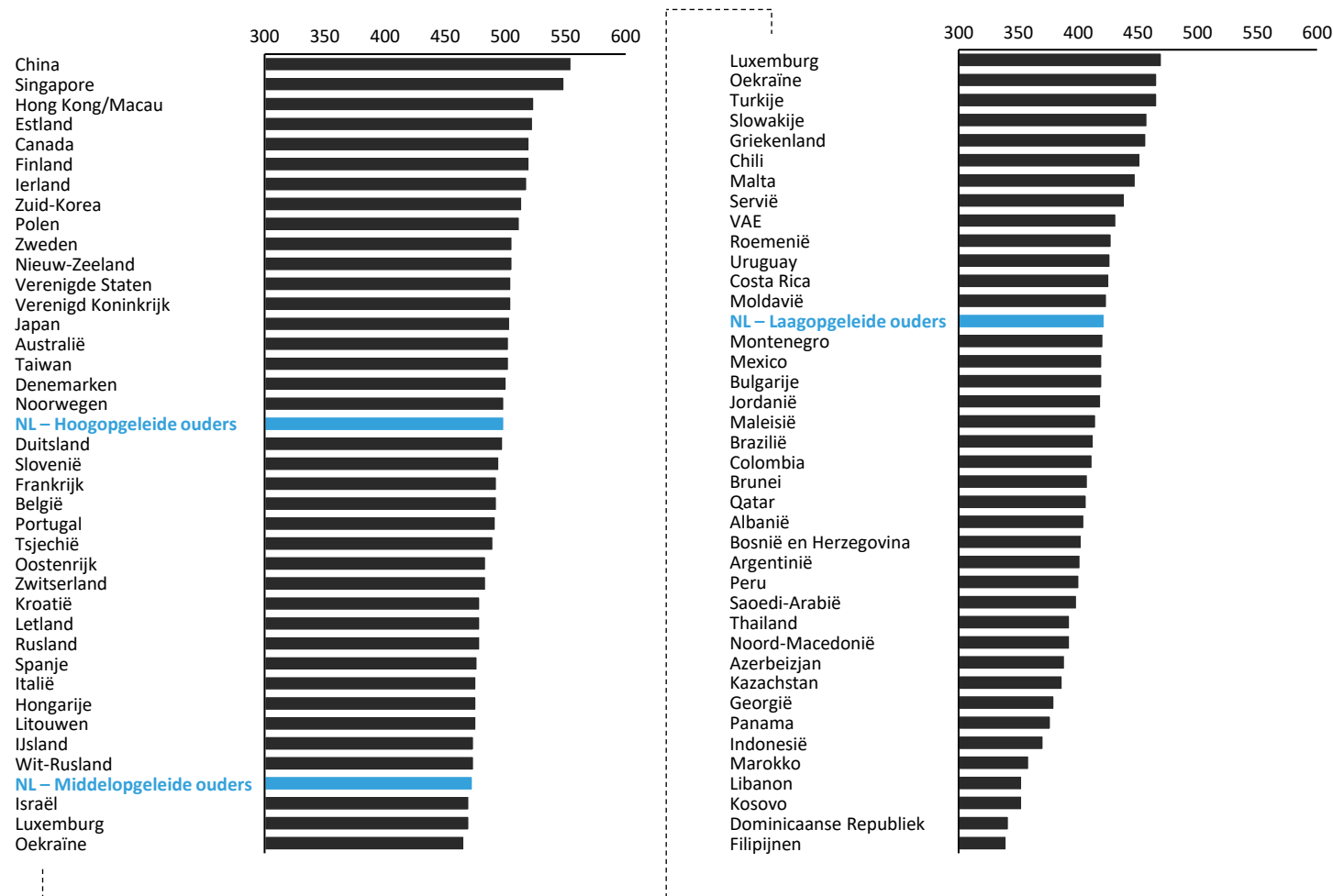
Gemiddelde scores wiskunde PISA-2003 t/m PISA-2018

Score, Nederland, naar hoogste opleidingsniveau ouders

Veel Nederlandse kinderen leren op school bijvoorbeeld niet meer goed genoeg lezen

Niveau leesvaardigheid PISA-2018, Score, per land

Bron: PISA-onderzoeken

Vooral het verschil in leesvaardigheid werkt kansenongelijkheid in de hand.

De leesvaardigheid van kinderen van hoogopgeleide ouders zit op het niveau van Noorwegen en Duitsland, terwijl kinderen van laagopgeleide ouders net zo goed presteren als kinderen in Moldavië of Montenegro

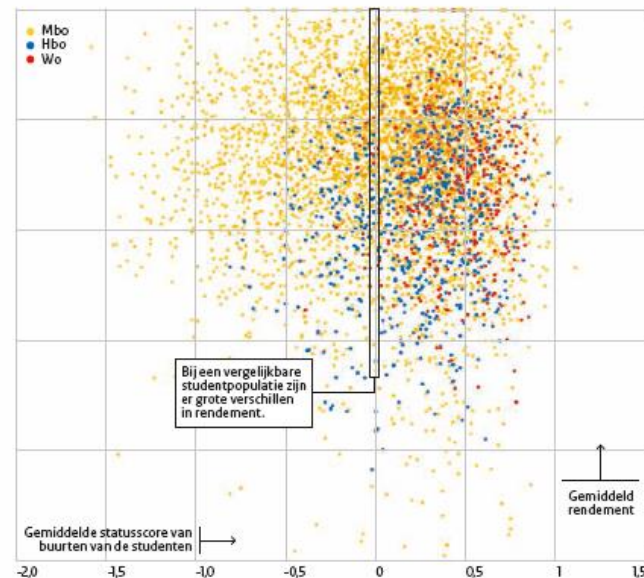
Bijna een kwart van de Nederlandse leerlingen kan zelfs niet goed genoeg lezen om goed mee te doen in de samenleving

Verschillen tussen scholen zijn nergens zo groot als in Nederland

Grote verschillen in leerprestaties en rendement

Scholen met een vergelijkbare leerlingpopulatie verschillen sterk in toetscore en rendement. Ook in het mbo en het ho zien we grote verschillen tussen opleidingen in rendement bij een vergelijkbare studentpopulatie.

MBO-, HBO- EN WO- OPLEIDINGEN NAAR STUDENTPOPULATIE EN RENDEMENT

Van alle landen zijn de schoolverschillen in Nederland het grootst. Binnen een school zijn de verschillen in prestaties juist weer klein.

In Nederland grootste verschillen tussen scholen

VERSCHILLEN TUSSEN SCHOLEN PER LAND (PISA-SCORES)

Conclusie OESO: van alle landen zijn de schoolverschillen in Nederland het grootst.

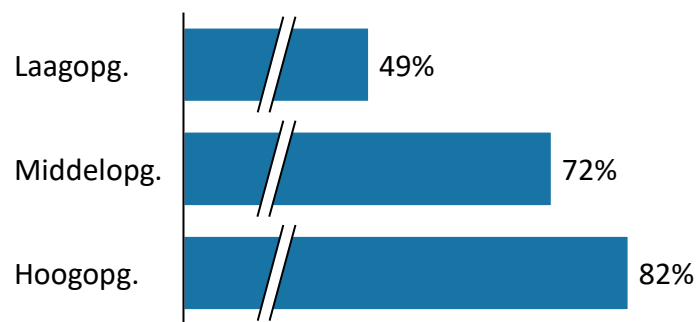
Dus niet alleen waar je bedje staat doet er toe, ook nog eens de school die je uitkiest

Gemiste kansen in het onderwijs hebben een grote invloed op het verdere leven van leerlingen

Statistieken per opleidingsniveau

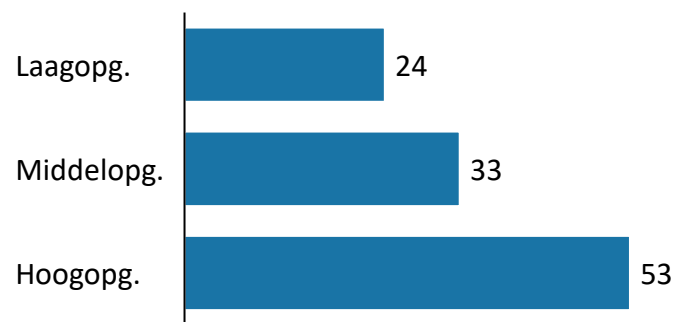
Arbeidsparticipatie

% beroepsbevolking met een baan, 2019

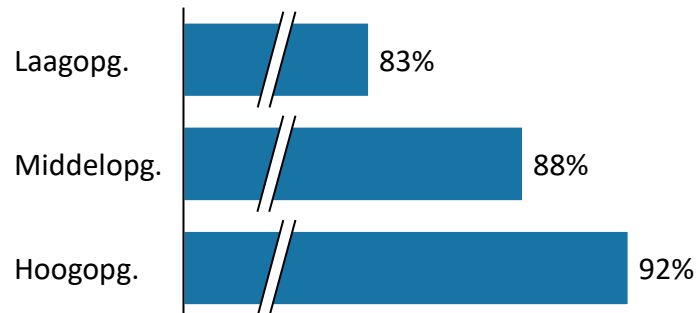
Gemiddeld persoonlijk inkomen

€ 1.000/jaar, 2018

Gevoel van welzijn

% gelukkige mensen, 2018

Levensverwachting in goede gezondheid

jaren, 2015-2018

Een leerling die minder kansen krijgt op school, heeft daar de rest van zijn/haar leven last van

Mensen met een lage opleiding zijn in hun latere leven vaker werkeloos en verdienen meer dan 2x zo weinig dan mensen met een hoge opleiding

Lager opgeleiden zijn ook minder gelukkig en leven 15 jaar korter in goede gezondheid dan hoger opgeleiden

Het ministerie doet te weinig om de kansenongelijkheid en afnemende kwaliteit aan te pakken

Het ministerie heeft de afgelopen 15 jaar geen effectieve maatregelen genomen om de toenemende kansenongelijkheid en de steeds lagere onderwijskwaliteit te stoppen. Anders was er wel een trendbreuk te zien in de cijfers

De meest recente plannen van het ministerie (zoals het Leesoffensief) bestrijden symptomen, maar pakken de onderliggende oorzaken niet aan

Samenvatting

De kwaliteit van het Nederlandse onderwijs staat onder druk

- Vroeger had Nederland internationaal toponderwijs; **nu doen we het vergeleken met andere westerse landen redelijk**
- De **kansenongelijkheid is de afgelopen 15 jaar bijna verdubbeld**: er zijn enorme verschillen in de kansen die scholen kinderen geven
- Hierdoor worden kinderen **tot ver in hun volwassen leven benadeeld**
- **Het ministerie doet te weinig** om de oorzaken van deze problemen aan te pakken

Een verbetercultuur op scholen kan helpen het tij te keren

- **Een goede docent** is de beste manier om de onderwijskwaliteit te verhogen
- **Een verbetercultuur op scholen moet centraal staan** om de kwaliteit van docenten te verhogen
- Hierbij **verbeteren professionals in kleine stapjes samen hun lespraktijk**
- Op dit moment werken **schoolleiders heel beperkt aan de lespraktijk** met hun docenten

Een verbetercultuur invoeren is niet makkelijk, maar wel waardevol

- Het is **makkelijker gezegd dan gedaan** een verbetercultuur te creëren
- Succes vergt **ambitie, betrokkenheid, tijd en vaardigheden** van het hele team
- Maar het kan: onderzoek toont aan dat je **in 1 jaar zo'n cultuur kunt creëren**
- **Door verhalen van scholen over het effect stappen scholen massaal over** op deze manier van werken
- Iedereen in Nederland die kansenongelijkheid wil aanpakken kan **vandaag nog in actie komen**

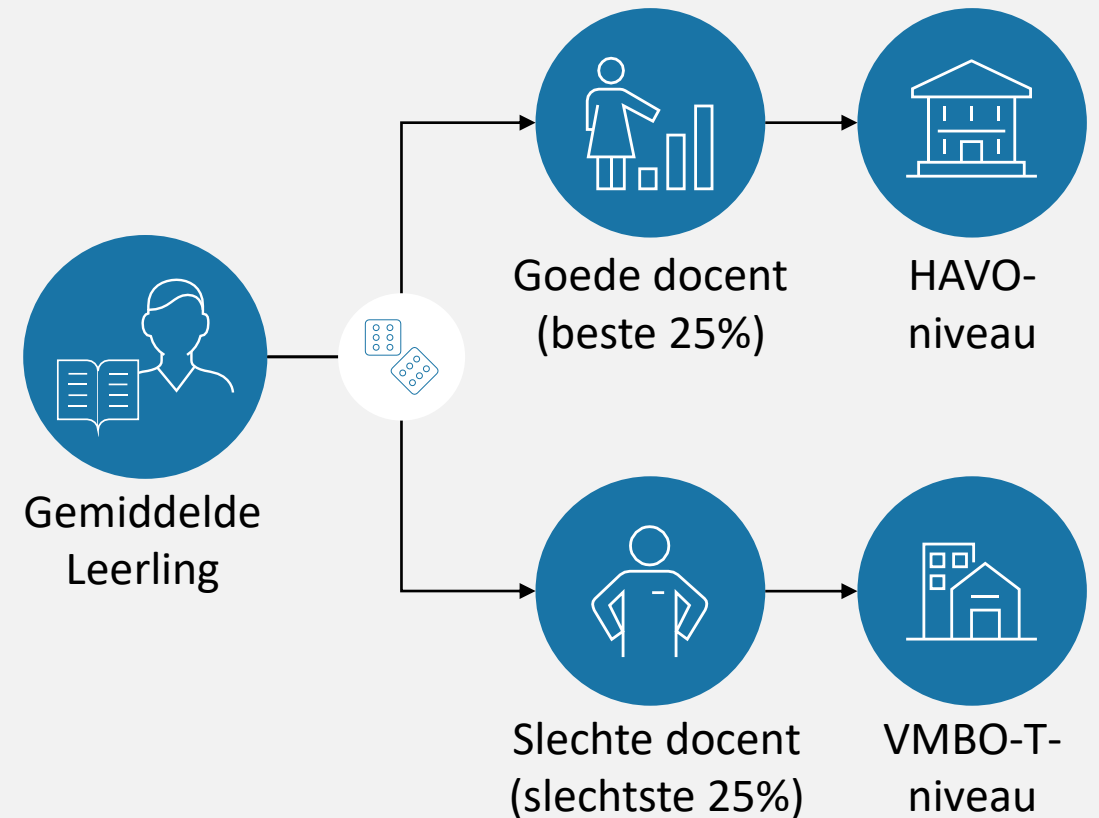
Een goede docent is de beste manier om de onderwijskwaliteit te verhogen

Een goede docent maakt het verschil voor leerlingen. Op korte termijn leren kinderen meer, maar ook op lange termijn is het effect groot. Slechts één jaar een goede docent op de basisschool kan al impact hebben op je inkomen en woonplaats als volwassene.

Maar waar halen we die goede docenten vandaan? Er is gelukkig veel potentie op scholen.

Als docenten meer van elkaar zouden leren en samen het onderwijs verbeteren, dan zouden er veel meer goede docenten zijn

Een goede leraar kan leerlingen één onderwijsniveau beter laten presteren

Door te werken aan een verbetercultuur op scholen zou de kwaliteit van schoolleiders, docenten en het onderwijs fors omhoog kunnen

Verschillende rapporten laten zien dat op goede scholen vaak een verbetercultuur centraal staat.

Hierbij werken het lerarenteam en de schoolleiding intensief samen om van elkaar te leren en het onderwijs elke dag verder te verbeteren. Dit is veel effectiever dan verbeteren d.m.v. bijvoorbeeld cursussen

Ook onderzoek van McKinsey uit 2020 stelt dat een continue verbetercultuur centraal moet staan

10 factoren die het verschil maken tussen een onder- en bovengemiddelde school

Rapport 'Een verstevigd fundament voor iedereen' over het funderend onderwijs, 2020

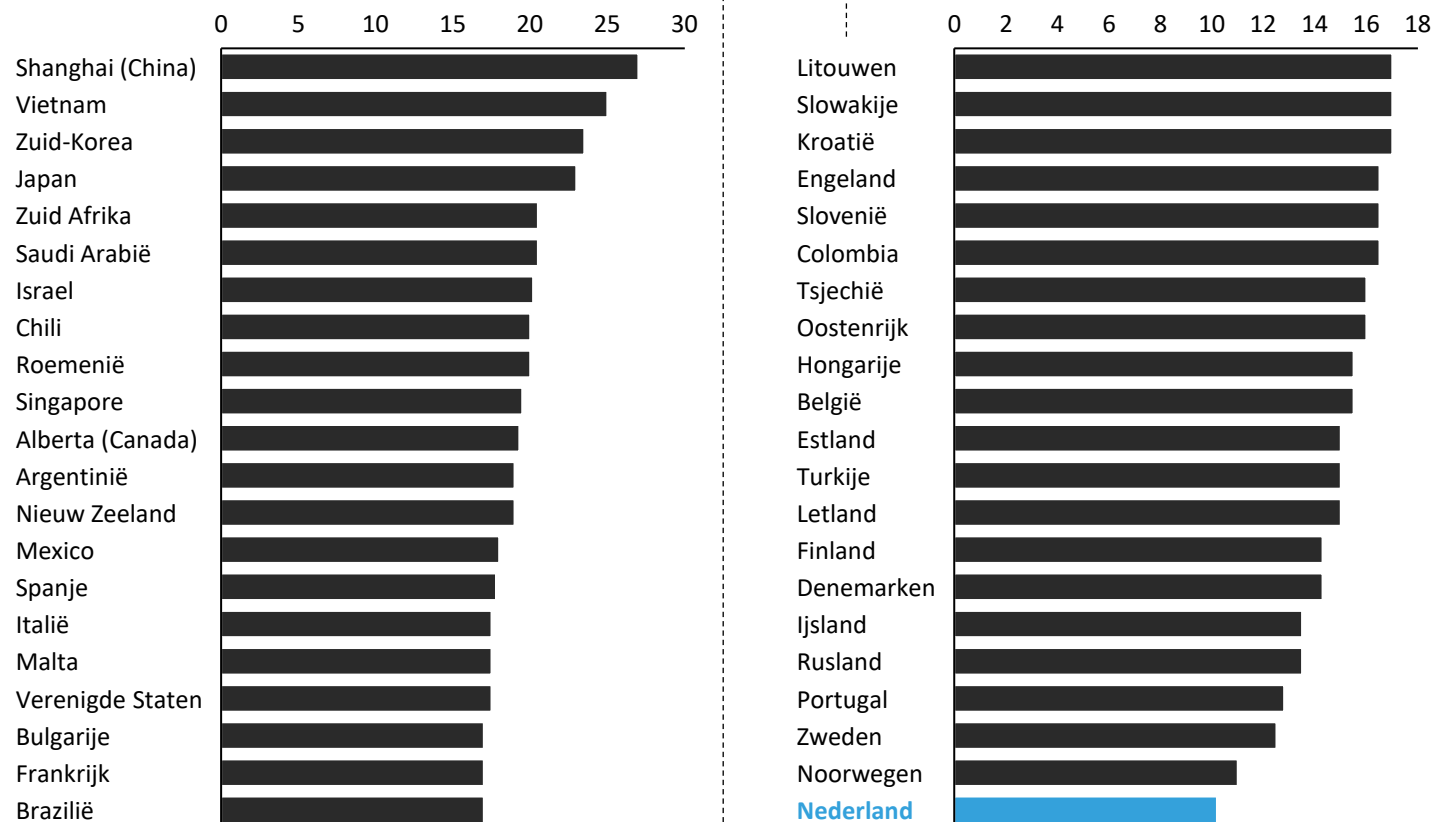
In een onderzoek dat McKinsey in 2020 voor het Ministerie van Onderwijs uitvoerde, concluderen ook zij dat **de leraar het verschil maakt**.

Op schoolniveau constateert McKinsey dat bijna 75% van de verschillen tussen scholen wordt verklaard door doelmatig handelen van onderwijsprofessionals, **met daarin centraal een continue verbetercultuur**

Op dit moment zijn schoolleiders echter niet genoeg bezig met het verbeteren van hun docenten

Deel van hun tijd die schoolleiders besteden aan lesgerelateerde zaken

%, per land

Nederlandse schoolleiders besteden internationaal gezien heel weinig tijd aan lesgerelateerde zaken

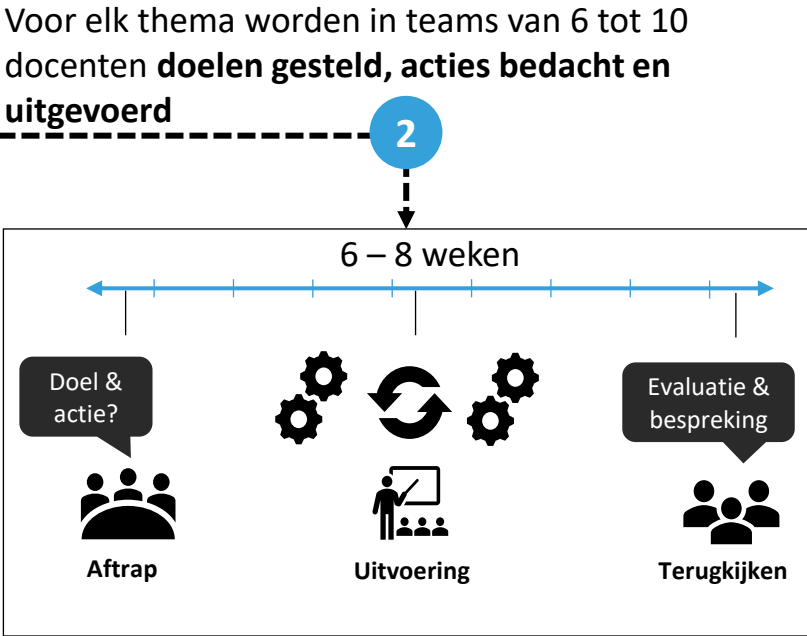
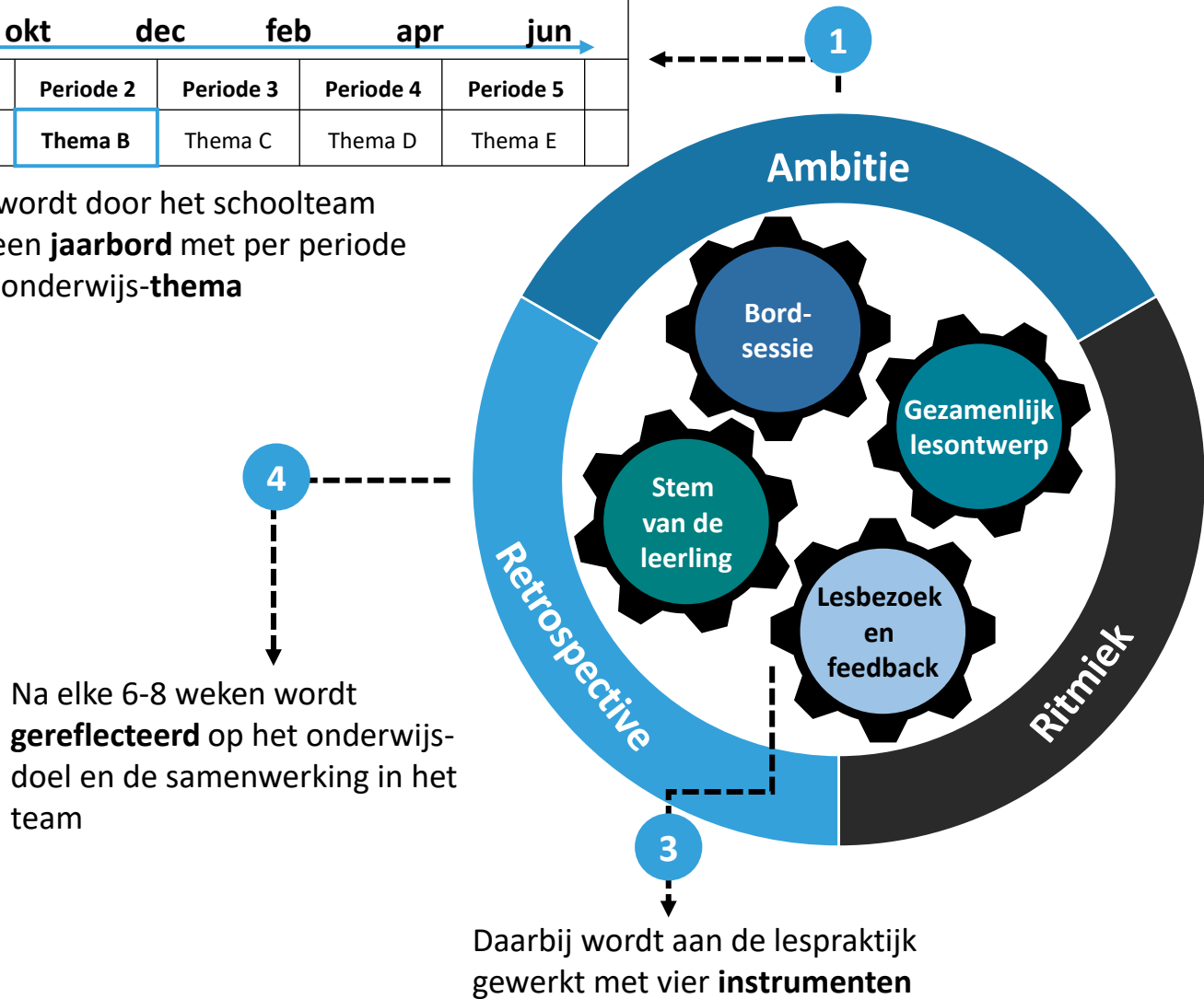
Ze besteden vooral veel tijd aan administratie en vergaderen.

Dit komt door een onderwijsbeleid gericht op schaalvergroting en afrekenen, in plaats van op het sterker maken van leraren en schoolleiders

Een verbetercultuur, hoe werkt dat in de schoolpraktijk?

	aug	okt	dec	feb	apr	jun
	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4	Periode 5	
	Thema A	Thema B	Thema C	Thema D	Thema E	

De ambitie wordt door het schoolteam vertaald in een **jaarbord** met per periode telkens een onderwijs-**thema**

Hoe kun je de leerlingen een stem geven?

Klik op het plaatje
of op [deze link](#)

Samenvatting

De kwaliteit van het Nederlandse onderwijs staat onder druk

- Vroeger had Nederland internationaal toponderwijs; **nu doen we het vergeleken met andere westerse landen redelijk**
- De **kansenongelijkheid is de afgelopen 15 jaar bijna verdubbeld**: er zijn enorme verschillen in de kansen die scholen kinderen geven
- Hierdoor worden kinderen **tot ver in hun volwassen leven benadeeld**
- **Het ministerie doet te weinig** om de oorzaken van deze problemen aan te pakken

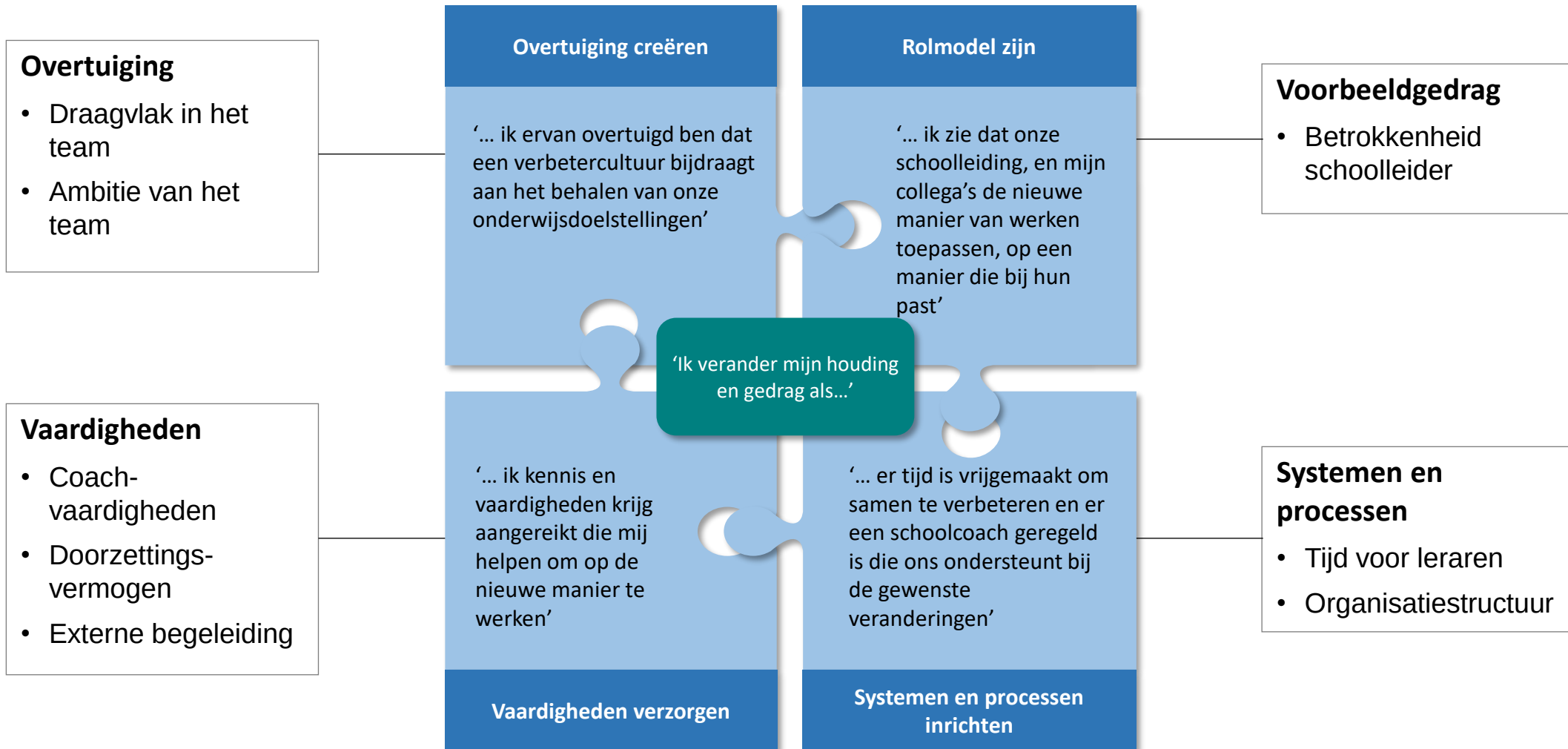
Een verbetercultuur op scholen kan helpen het tij te keren

- **Een goede docent** is de beste manier om de onderwijskwaliteit te verhogen
- **Een verbetercultuur op scholen moet centraal staan** om de kwaliteit van docenten te verhogen
- Hierbij **verbeteren professionals in kleine stapjes samen hun lespraktijk**
- Op dit moment werken **schoolleiders heel beperkt aan de lespraktijk** met hun docenten

Een verbetercultuur invoeren is niet makkelijk, maar wel waardevol

- Het is **makkelijker gezegd dan gedaan** een verbetercultuur te creëren
- Succes vergt **ambitie, betrokkenheid, tijd en vaardigheden** van het hele team
- Maar het kan: onderzoek toont aan dat je **in 1 jaar zo'n cultuur kunt creëren**
- **Door verhalen van scholen over het effect stappen scholen massaal over** op deze manier van werken
- Iedereen in Nederland die kansenongelijkheid wil aanpakken kan **vandaag nog in actie komen**

Wat is er voor nodig om op school een verbetercultuur te creëren?

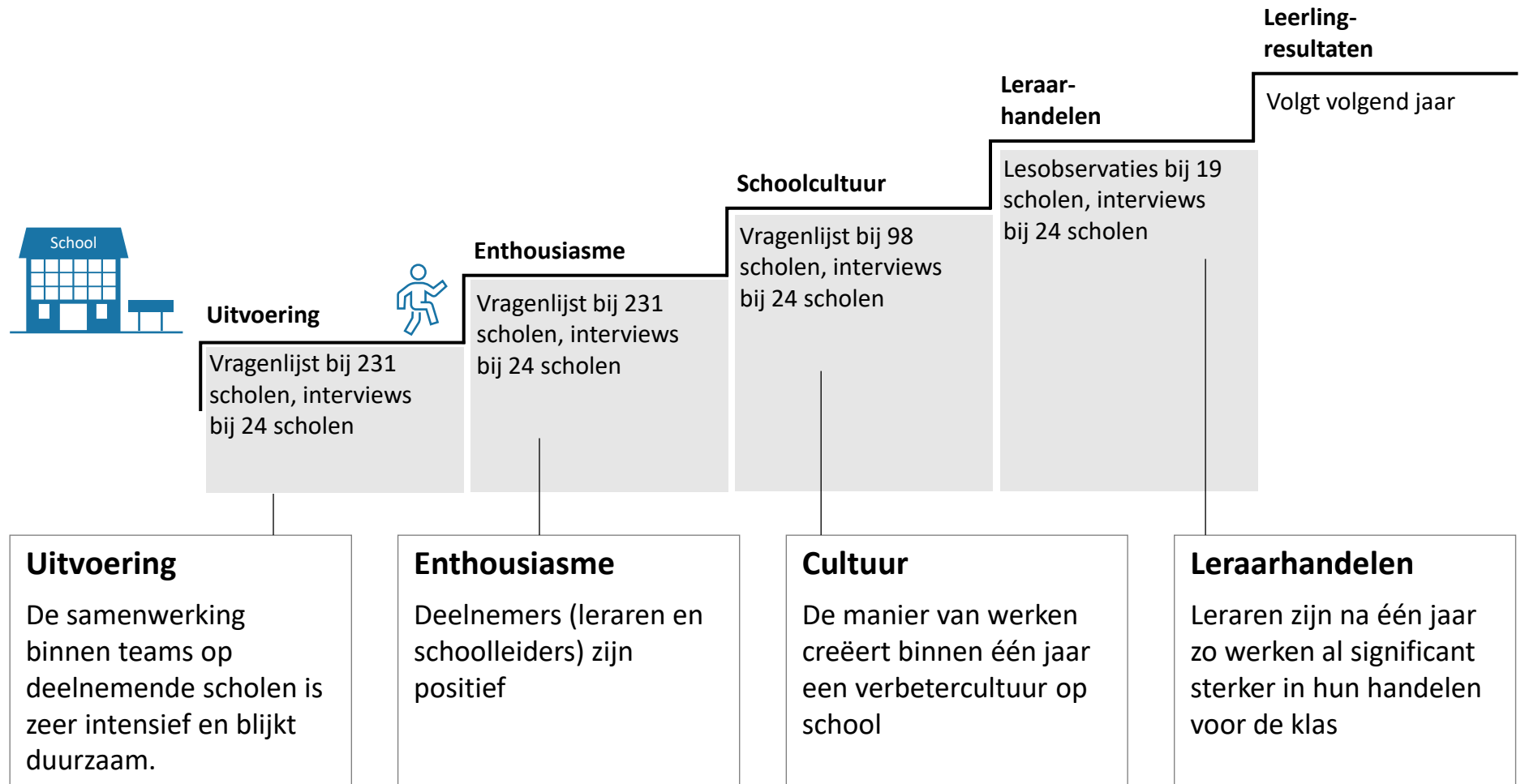

Uit onderzoek van de Universiteit Utrecht lijkt dat het kan: *In één jaar een lerende cultuur en leraren sterker in hun vak*

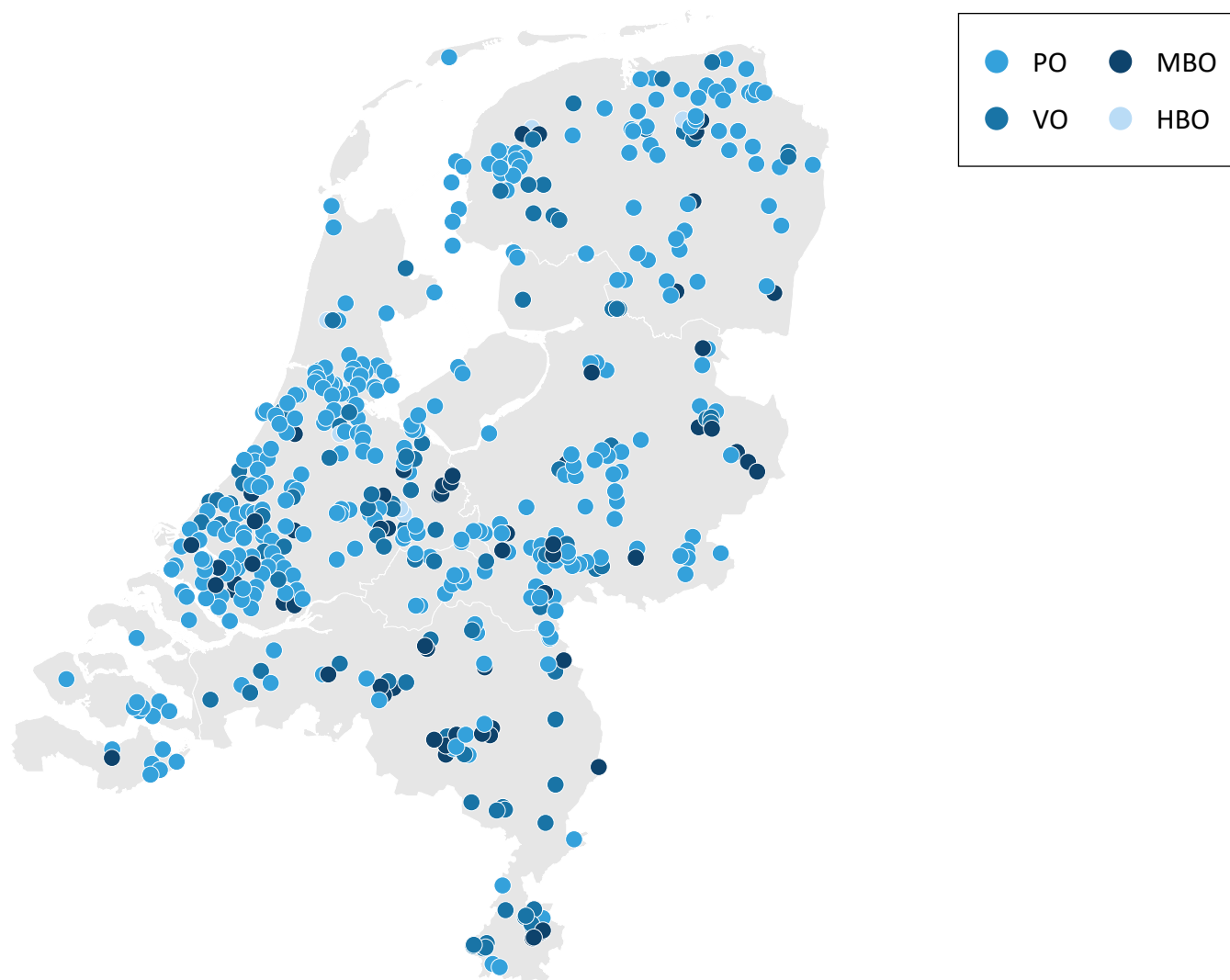
Tussen 2018 en 2020 hebben de Universiteit Utrecht en onderzoeksbureau Oberon onderzocht **wat de impact van werken met een verbetercultuur is**

Zij hebben hiervoor 231 scholen in PO, VO en MBO onderzocht die met leerKRACHT werken

Methode & conclusies

Meer dan duizend Nederlandse scholen zijn samen met leerKRACHT met een verbetercultuur gestart

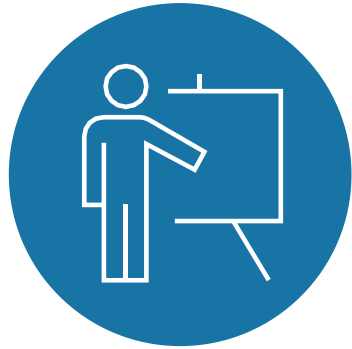

Verhalen van scholen die zo werken hebben ervoor gezorgd dat nu **meer dan duizend scholen** met een verbetercultuur werken

Dit is evenredig verdeeld in het basisonderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en het voortgezet onderwijs

Iedereen kan een steentje bijdragen om een verbetercultuur in het onderwijs te stimuleren

Leraren en
schoolleiders

Ouders

Onderwijs-
bestuurders

Verontruste
burgers

Wat kunnen leraren, schoolleiders en onderwijsbestuurders doen om een verbetercultuur te stimuleren?

Leraren en schoolleiders

- ✓ Werk intensief samen aan onderwijs: doelen stellen, samen lessen voorbereiden en elkaars lessen bezoeken
- ✓ Vraag leerlingen om feedback
- ✓ Dring als beginnende leraar aan op intensieve begeleiding en een vaste groep leerlingen

- ✗ Vertrouw op papieren kwaliteitssystemen
- ✓ Ga de klas in, volg lessen en praat met leerlingen
- ✓ Kijk of leraren samenwerken en elkaars lessen bezoeken
- ✓ Kijk of de schoolleider actief aan de slag is met het onderwijs in de klas
- ✓ Bedenk wat scholen en schoolleiders van jou nodig hebben om een continue verbetercultuur te beginnen

Onderwijsbestuurders

Wat kunnen ouders en verontruste burgers doen om een verbetercultuur te stimuleren?

Ouders

- ✓ Stel jezelf de vraag hoe goed het onderwijs op de school van je kinderen écht is
- ✗ Geloof dat een mooi nieuw gebouw, computers of ipads een teken zijn van goed onderwijs
- ✓ Vraag leraren wat zij doen om beter te worden, behalve 'op cursus gaan'
- ✓ Kijk of de schoolleider actief aan de slag is met het onderwijs in de klas
- ✓ Ga met de MR met de schoolleiding in gesprek: wat doet de school om een verbetercultuur te creëren?

-
- ✗ Wacht op veranderingen vanuit Den Haag
 - ✓ Ga met anderen over kansenongelijkheid in gesprek
 - ✓ Deel deze presentatie

Verontruste burgers